

РИНОК МОНОПОЛІСТИЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

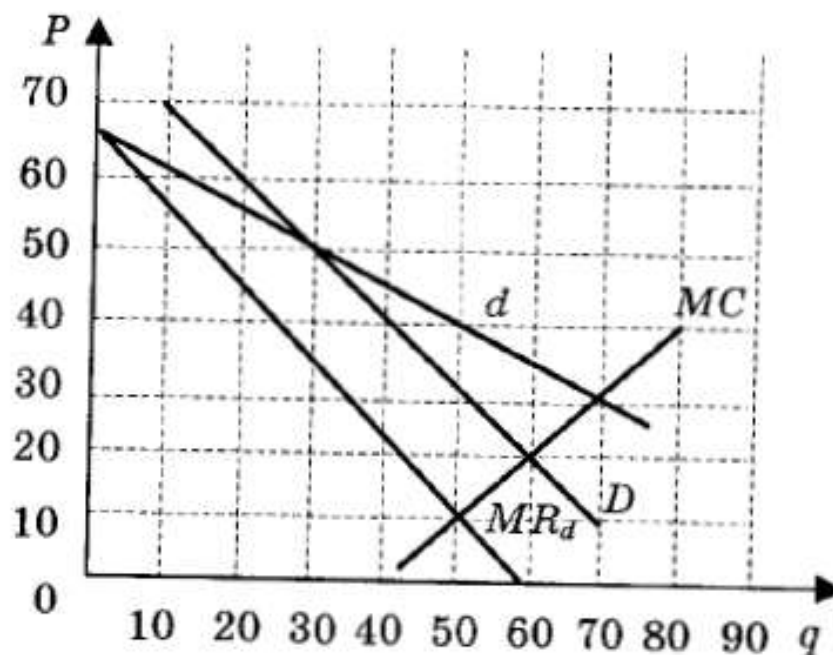
1. Питання для обговорення

1. Загальні ознаки монополістичної конкуренції.
2. Диференціація продукту.
3. Оптимальний вибір в короткостроковому періоді.
4. Поведінка монополіста в довгостроковому періоді.
5. Нецінова конкуренція.

2. Вправи для вирішення

Задача 1.

На рисунку показано ситуацію на ринку в певний момент часу. Фірма пропонує 30 од. продукції за ціною 50 грн.

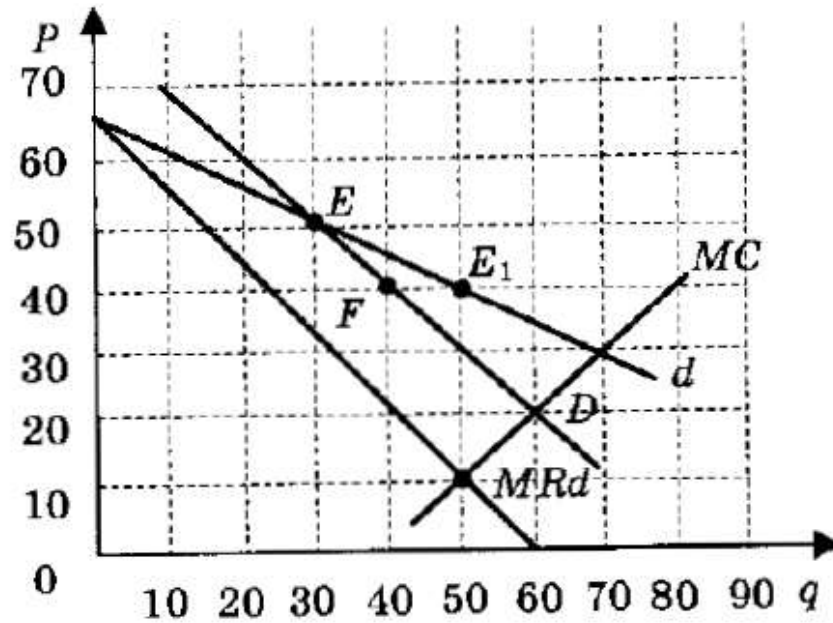
Завдання:

Визначити:

- чи максимізує прибуток фірма за цих умов;
- якими мають бути ціна та обсяг пропозиції фірми, щоб максимізувати прибуток;
- який буде обсяг пропозиції фірми, якщо інша фірма також змінить ціну.

Вирішення:

1. Фірма не максимізує прибуток, оскільки за обсягом 30 од. граничні витрати не дорівнюють граничним доходам.

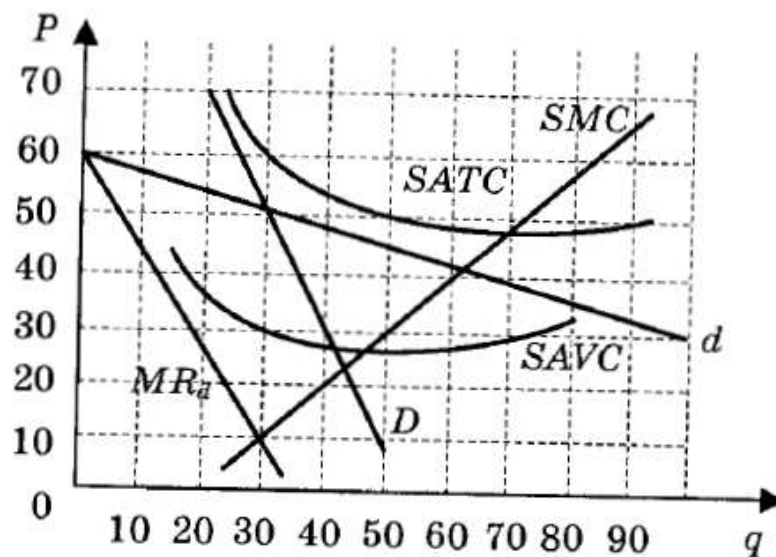

2. Прибуток фірми буде максимальний, якщо вона буде пропонувати 50 од. продукції за ціною 40 грн ($MR(50) = MC(50)$), тобто фірма буде зацікавлена у зниженні ціни. Це представлено точкою E_1 на графіку. Якщо інші фірми не знизять ціну, то фірма перебуватиме в стані рівноваги.

3. Якщо інші фірми також знизять ціну, то фірма буде виробляти 40 од. продукції (точка F), що не відповідає її рівноважному стану, тобто ця фірма буде зацікавлена у подальшій зміні обсягу та ціни.

Задача 2.

На рисунку представлені криві попиту для фірми та криві витрат.

Завдання:

Визначити:

- чи перебуває фірма в стані рівноваги;
- прибуток фірми в даних умовах;
- чи пропонуватиме фірма цей обсяг на ринок.

Вирішення:

1. Фірма перебуває в стані рівноваги, тобто за обсягу продукції 30 од. ціни одиниці товару 50 грн. вона отримає максимальний прибуток, оскільки $MR(30) = MC(30)$.

2. Середні витрати фірми дорівнюють $SATC(30) = 60$ грн. Відповідно загальні витрати:

$$STC(30) = 60 \cdot 30 = 1800 \text{ грн.}$$

Загальна виручка від реалізації:

$$TR(30) = 50 \cdot 30 = 1500 \text{ грн.}$$

Отже, прибуток за даних умов:

$$\Pi(30) = 1500 - 1800 = - 300 \text{ грн.}$$

Таким чином, фірма отримає збиток в розмірі 300 грн.

3. Якщо фірма за цих умов пропонуватиме продукцію на ринок, то її збитки становитимуть 300 грн. Якщо фірма за цих умов пропонуватиме нульовий обсяг продукції, то її збитки будуть дорівнювати постійним витратам, оскільки в короткостроковому періоді фірми не можуть виходити з ринку. При цьому постійні витрати становитимуть:

$$\begin{aligned} FC &= STC(30) - VC(30) = SATC(30) \cdot 30 - SAVC(30) \cdot 30 = \\ &= 60 \cdot 30 - 30 \cdot 30 = 900 \end{aligned}$$

Таким чином, якщо фірма вироблятиме 30 од. продукції, то отримає збитки 300 грн, якщо ж взагалі не вироблятиме ($Q = 0$), то матиме збитки 900 грн. (постійні витрати).

Задача 3.

У таблиці 1 наведені дані про витрати фірми у короткостроковому періоді та попит на ринку.

Таблиця 1.

Показники виробництва, середньої виручки та середніх витрат

P _д	Q	ТС
50	20	1114
48	21	1116
46	22	1120
44	23	1128
42	24	1140

Завдання:

Визначте:

- ціну та обсяг випуску фірми в умовах рівноваги;
- прибуток фірми;
- чи пропонуватиме фірма продукцію на ринок, якщо її постійні витрати дорівнюють 500 грн.

Вирішення:

1. Для визначення обсягу та ціни розрахуємо граничні витрати та граничну виручку:

P _д	Q	ТС	MR	TR	MC
50	20	1114	–	1000	–
48	21	1116	8	1008	2
46	22	1120	4	1012	4
44	23	1128	0	1012	8
42	24	1140	–4	1008	12

Граничні витрати дорівнюють граничній виручці за обсягу 22 од. Таким чином, фірма пропонуватиме 22 од. продукції та продасть її за ціною попиту, тобто по 46 грн.

$$2. \Pi(22) = 1012 - 1120 = -108 \text{ грн.}$$

3. Фірма запропонує 22 од. продукції у короткостроковому періоді, оскільки за нульової пропозиції збитки фірми будуть дорівнювати постійним витратам, тобто 500 грн.

Задача 4.

У таблиці наведено дані про витрати фірми у довгостроковому періоді та попит на ринку.

Q	P	LTC
7	47	350
8	45	384
9	43	387
10	40	400
11	39	418

Завдання:

Визначте ціну та обсяг випуску продукції фірми в умовах довгострокової рівноваги.

Вирішення:

В умовах довгострокової рівноваги фірма отримує нульовий економічний прибуток, тобто ціна дорівнює довгостроковим середнім витратам ($P = LTC$). Розрахуємо LTC.

Q	P	TR	MR	LTC	LATC	LMC
7	47	329	–	350	50	–
8	45	360	31	384	48	24
9	43	387	27	387	43	3
10	40	400	13	400	40	13
11	39	429	29	418	38	18

Ціна дорівнює середнім витратам за обсягу 10 од.

Таким чином, фірма в умовах довгострокової рівноваги продасть 10 од. продукції за ціною 40 грн.

3. Терміни для вивчення

<i>Монополістична конкуренція</i>	<i>Явна диференціація продукції</i>
<i>Рівновага на ринку монополістичної конкуренції в короткостроковому періоді</i>	<i>Уявна диференціація продукції</i>
<i>Прибуток на ринку монополістичної конкуренції</i>	<i>Конкуренція у просторі</i>
<i>Економічний збиток на ринку монополістичної конкуренції</i>	<i>Нецінова конкуренція</i>
<i>Рівновага на ринку монополістичної конкуренції в довгостроковому періоді</i>	<i>Реклама</i>

4. Програмні питання для самостійного вивчення теми

1. Дві криві попиту на ринку монополістичної конкуренції.
2. Індекс Ротшильда.
3. Модель Ланкастера.

5. Рекомендована література

1. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Ігнатюк А.І., Слухай С.В. Мікроекономіка: Підручник/ За ред. В.Д.Базилевича. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 679с., с. 363-380.
2. Косік А.Ф., Гронтковська Г.Е. Мікроекономіка: навч. посібник. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: ЦУЛ, 2008. – 438 с., с. 305-321
3. Ястремський О.І., Гриценко О.Г. Основи мікроекономіки: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2007. – 579 с.